

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2025-1300

18.12.2025

Protector Forsikring ASA

Yrkesskade/yrkessykdom - Yrkesskadeforsikringsloven (YFL)

Støy - skoleklokke - tinnitus – hyperakusis - (TTS) - arbeidsulykke – årsakssammenheng - yfl. § 11 første ledd bokstav a.

Forsikrede, lærer, ble utsatt for støy fra en brannalarm som ble benyttet som skoleklokke. Lydmålingene registrerte et gjennomsnittlig lydnivå på 94,48 dB med en toppverdi på 108,46 dB. Allerede før hendelsen opplevde forsikrede plager knyttet til ører, hodepine, samt at hun var lyd- og lysømfintlig. Spesialisterklæring innhentet fra Nav konkluderte med årsakssammenheng, men la til grunn at forsikrede ikke hadde plager før traumet. Foretaket avslo krav med henvisning til at det ikke forelå arbeidsulykke og viste til at det uansett ikke var sannsynliggjort årsakssammenheng mellom hendelsen og senere plager. Saken reiste spørsmål om forsikrede ble utsatt for en arbeidsulykke og i så fall om det var årsakssammenheng. Nemnda tiltrådte sekretariatets vurdering om at støyhendelsen ikke kunne anses som en arbeidsulykke verken etter det markerte eller avdempede ulykkesbegrepet. Videre at det uansett ikke var sannsynliggjort årsakssammenheng. Nemnda ga foretaket medhold.

Saksfremstilling

Forsikrede sto og pratet med en kollega ved siden av en skoleklokke som ringte til friminutt i august 2018. På dette tidspunktet benyttet skolen brannalarm som skoleklokke. Forsikrede opplevde umiddelbare smerter i høyre øret og utviklet etter hvert tonisk tensor tympani syndrom (TTS), hyperakusis og tinnitus.

Opplysninger før hendelsen

Av journalutskrift før skadehendelsen, 7.4.16 fremgår at forsikrede oppsøkte lege grunnet kortvarige episoder med vertigo det siste døgnet, som hadde øket på siden samme morgen.

Forsikrede var hos legen 9.12.16 pga. kraftig hodepine og press i ører. Det ble notert «Inndradd trommehinne hø side.»

Fra journalutskrift 22.1.18 fremgår fortsatt trykk bak høyre øye og ubehag i høyre øre som ikke ble bedre etter bytte av medikamenter. Videre at forsikrede hadde kjent migrene.

Utskriften fra journalen 8.2.18 viser til melding fra forsikrede vedrørende videre sykmelding. Det fremkom at hun greide å jobbe 50 % men at plager med hodepine, brusing og verk i høyre øre økte ved stress.

Forsikrede sendte en ny melding til legen 27.2.18 og opplyste at hun fortsatt hadde tidvis vondt og trykk på øyet og øret, som ble forverret dersom arbeidsdagen ble mer enn 50%.

Lege noterte 12.3.18 at forsikrede ikke hadde vært frisk siden januar, men trykk i høyre sinus, ubehag og smerter i høyre øye, samt at hun kjente en lyd i høyre øre når det ble stille. Videre at hun ikke greide å jobbe mer enn 60%.

Forsikrede ble ikke friskmeldt før hendelsen.

Opplysninger etter hendelsen

Støyhendelsen fra august 2018 ble innrapportert som avvik hos arbeidsgiver i avviksrapport 28.8.18, hvor hendelsen ble skildret slik:

Høy lyd fra brannalarm/skuleklokke – smerte i øyret då den ringe, og i etterkant

Det ble videre foreslått tiltak:

Få eit eige system til skuleklokka, slik at den ikkje ringer gjennom brannvarslarane.

Grunnet vedvarende plager, henvendte forsikrede seg til sin fastlege. Av journalnotat 30.8.18 fremgår det:

Sto ca halv meter sidan av skuleklokken (som også er brannklokke) når det begynte å ringe for 3 dagar sidan. Var på arbeid. Smalt umiddelbart inni øyret. Kjenner vedvarande trykk i øyret. Kjenner mest om morgenen, tiltar utover dagen. Lydintoleranse.

Dottkjensle i øyret, men tror ho høyrer som vanleg.

Bedriftshelsetjeneste er koblet inn i forhold til støymåling mm.

Funnnoto: høgre side bleik, inndradd trommehinne; ve side såvidt rød flekk over incus, elles ua.

LabNormal audiometri.

TiltakAttende ved vedvarande symptomer.

DiagnoseHoveddiagnose: Arbeid eksposisjon for støy 205

Andre usRekvirert Audiometri: normal hørsel. Terskler frå -10 (diskant) til +10.

Forsikrede var igjen i kontakt med fastlegen 14.1.19, som noterte vedvarende ubehag etter hendelsen, samt øresus og smerter dersom lyder oversteg vanlig samtale. I tillegg hodepine.

I utskrift fra poliklinisk notat fra Øre-nese-halsavdelingen ved sykehus 3.9.19 er skadehendelsen gjengitt som følgende:

Pasienten jobber som lærer og mot slutten av august 2018 sto hun i nærhelen av brann alarm som plutselig gikk. Lydet ble så kraftig slik at hun fikk smerte i høyre øret. Etter det har hun hatt plager med lyd intolerans. Lyd av biler, og gafler blir så pass sterk al hun får vondt I høyre øret. Hadde tinnitus i først omgang men det ble bedre med tiden. Ørefrisk fra før. Hun forteller også at fra da hun var 14 år han hun alltid hadde intolerans for enkelt lyder som spissing, tygging ... blir da litt irritert.

[...]

Journalnotatet 27.2.20 beskriver at forsikrede var betydelig trøtt og sliten, mer det siste året.

Forsikrede beskrev støyhendelsen på følgende måte i skademeldingen til Nav 18.5.20:

Jeg var i samtale med kollega og stod i nærheten av skuleklokken, da skuleklokken, som er den samme som brannalarmen, ringte ut til friminutt. I det den ringte fikk jeg akutte smerter i h. øret.

Like etterpå fikk jeg susing i øret, og hodepine, Smertene i øret har vedvart, susingen er stabil høy nå, men varierte i starten. [...]

Rådgivende lege i Nav ga følgende vurdering 5.5.21:

Bruker har meldt inn yrkesskade etter eksponering for skuleklokken på jobb, med påfølgende plager i hø øre. Saken er for sent meldt inn. Det fremstår noe usikkert om hendelsen som beskrives kan defineres som en arbeidsulykke. Det er ingen opplysninger om at skuleklokken ringte høyere denne dagen enn ved andre dager/andre friminutt, og det er ingen opplysninger om at den andre kollegaen som også sto der da den ringte, ble skadet. At det har vært et åpenbart ulykkesmoment/en ekstraordinær belastning i dette tilfellet fremstår tvilsomt. Det skal ha vært gjort en måling av lydnivået i etterkant, men denne foreligger ikke av hva man kan se. Det foreligger lignende symptomer ifm sinusitt (antageligvis en sinusitt og ikke migræne ut i fra

opplysningene), med mulig eustakisk dysfunksjon. Det er ikke påvist hørselskade og det foreligger opplysninger om smerter, trykk, susing og lydfølsomhet i høre før hendelsen. Det foreligger en lite plausibel skademekanisme, og en mer nærliggende forklarende årsak til hennes plager, kjent fra før hendelsen. Det er ikke påvist skade i etterkant av hendelsen. Det foreligger ikke en klar/mest sannsynlig årsakssammenheng mellom hendelsen og plagene.

Konklusjon:

Det anbefales ikke at hendelsen godkjennes som yrkesskade grunnet manglende årsakssammenheng mellom skaden som er meldt og hendelsen.

Av poliklinisk notat fra øre-nese-halsavdelingen ved sykehus 4.6.21 fremgår det at legen vurderte at forsikrede hadde utviklet Tonisk Tensor Tympani Syndrom (TTTS).

I notat fra undersøkelse hos audiograf ved øre-nese-halsavdelingen 4.9.20, fremgår at UCL måling viste økt sensitivitet sammenliknet med forrige undersøkelse ett år tidligere. Videre:

Det er usikkert i hvilken grad det er en sentral og/eller psykisk komponent i pas. hyperacusisplager. Støyeksponeringen hun ble utsatt for (brannalarm) varte bare i noen sekunder før hun kom seg unna. Hun scorete under cut-off-scoren på HQ, men fremstår betydelig subjektivt plaget.

[...]. Pas. har tidligere også rapportert om en viss grad av misfoni som hun allerede hadde før den aktuelle hendelsen.

Forsikredes arbeidsgiver foretok en støy måling av skoleklokken 17.11.21 som viste et gjennomsnitt på 94,48 desibel basert på tre målinger, med en peak på 108,46 desibel. Ifølge rapporten ble målinger utført i ørehøyde til utsatt personell ved lokale sveip i 10 sekunder per måling.

Vedlagt rapporten var grenseverdier for støyeksponering som følger av forskrift om tiltaks- og grenseverdier § 2-2:

Grenseverdier for støyeksponering er:

- a. a. daglig støyeksponeringsnivå, L_{Ex,ah} : 85 dB
- b. b. toppverdi av lydtryknivå, L_{pc,peak} : 130 dB

Arbeidsgiver meldte skaden til foretaket 4.10.22:

Påvist hyperakusis og tinnitus i ettertid etter eitt lydtraume rett ved ringeklokke/brannalarm. Det var uklart om dette var direkte og eneste årsak. Det vart difor sendt inn yrkesskadeskjema til nav i ettertid, og no forsikringsmelding.

I kjennelse avsagt 28.11.23, TRR-2022-1763, kom Trygderetten til at den aktuelle hendelsen måtte anses som en arbeidsulykke i folketrygdloven (ftrl.) § 13-3 annet ledds forstand. Trygderetten vurderte at hendelsen kunne omfattes av både det markerte og avdempede ulykkesbegrepet.

Av spesialisterklæring 30.7.24 innhentet av Nav fremgår det:

[...]

Pasienten har helt siden den aktuelle hendelsen vært plaget med lydsensitivitet og tinnitus, spesielt på høyre side, men også på venstre side. Hun hadde ingen slike plager før det aktuelle.

[...]

Vurdering

Hennes øre- og hørselsrelaterte plager har klar sammenheng med det aktuelle lydtraumet i 2018. Den aktuelle yrkesskaden er altså mest sannsynlig årsak til hennes plager. Hun hadde ikke slike plager før traumet. Lydtraumet påførte henne akutte smerter i høyre øre og vedvarende lydsensitivitet og øresus. Hennes vedvarende plager er med på å opprettholde ubehaget i øret.

Hensiktsmessig medisinsk behandling/rehabilitering er gjennomført. Når det gjelder medisinsk invaliditet kan undertegnede som ØNH-lege maksimalt gi 5%. Hun har normal hørsel på rentoneaudiometrien. Total medisinsk invaliditet blir altså 5%. Psykiater eller psykolog kan eventuelt vurdere hennes hyperacusis (lydsensitivitet) og tinnitus (øresus) høyere.

Foretaket avsto forsikredes krav 13.11.24 under henvisning til at det ikke foreligger en arbeidsulykke etter yrkesskadeforsikringsloven, subsidiært at det ikke er sannsynliggjort årsakssammenheng.

Nav endret forsikredes uføretrygd i vedtak 12.12.24, hvor det ble vurdert at hele hennes uføretrygd skyldes en godkjent yrkesskade.

Forsikrede har i det vesentlige anført at hendelsen hun ble utsatt for er en arbeidsulykke etter yfl. § 11, jf. ftrl. § 13-3 annet ledd. Foretakets forståelse når det gjelder vilkåret «arbeidsulykke» bestrides. Yrkesskadeforsikringsloven skal forstås på samme måte som § 13-3.

Kjennelsen fra Trygderetten må legges til grunn.

Det kan ikke oppstilles en absolutt grense for at lydtraumer lavere enn 140 dB ikke kan anses som en arbeidsulykke i lovens forstand, slik foretaket legger til grunn. Både LE-2020-67950, TRR-2019-304 og TRR-2022-1846 viser – selv om vilkåret om arbeidsulykke ikke er et vurderingstema – at lydtraumer langt lavere enn 130-140 dB kan anses som arbeidsulykke i lovens forstand.

Det er både plutselig og uventet at brannalarmen går av, all den tid den er ment for å alarmere om plutselige og uventede hendelser.

Når det gjelder det avdempede ulykkesbegrepet, ligger det usedvanlige og ekstraordinære i denne sak i det faktum at brannalarmen, som er til for å varsle om en nødsituasjon, ble benyttet som skoleklokke og at forsikrede sto rett ved den i det alarmen gikk av. Det er på ingen måte normalt i forsikredes arbeid. Det utgjorde en konkret tidsbegrenset ytre hending som medførte en påkjenning eller belastning som er usedvanlig i forhold til det som er normalt i forsikredes arbeid, se Trygderettens kjennelse.

Når det gjelder spørsmålet om årsakssammenheng, er vilkåret oppfylt i alle ledd. Foretaket legger feil forståelse til grunn når det gjelder vilkåret om årsakssammenheng. Både i rettspraksis og i forsikredes medisinske dokumentasjon fremgår det at impulsstøy langt under 130-140 dB kan ha tilstrekkelig skadeevne til å påføre varig skade.

Blant forsikredes behandlere, samt Navs rådgivende overlege, synes det å være en gjennomgående enighet om at forsikredes plager er en direkte konsekvens av forsikredes øreplager som igjen knyttes til den aktuelle lydeksposeringen. I dette ligger det at hendelsen hadde tilstrekkelig skadeevne.

Det foreligger videre akuttsymptomer. Plagene oppsto rett etter skadehendelsen og ble journalført under forsikredes første legebesøk tre dager etter hendelsen.

Til tross for at det gikk noe tid mellom de enkelte legebesøkene, foreligger det brosymptomer i saken. Det er de samme plagene som dokumenteres med jevne mellomrom helt fra akuttfasen frem til i dag. Forsikrede har måttet begrense aktiviteter og sosiale arrangementer til et minimum, da dette forsterker hennes plager.

De plagene forsikrede opplever i dag, er forenlige med det man kan forvente ved støytraumer som denne. Forsikrede har hatt noe ørrelaterte plager tidligere, men dette har kun vært i forbindelse med bihulebetennelser. Heller ikke diagnosen «misofoni» kan forklare forsikredes kroniske plager i dag. Den nevnte diagnosen kjennetegnes av irritasjon og et indre ubehag over lyder som ikke likner de plagene som er årsak til forsikredes nedsatte arbeidsevne.

Støytraumet er et såpass vesentlig element i årsaksbildet at det er rimelig å knytte ansvar til hendelsen, se LE-2020-67950.

At forsikrede i etterkant av hendelsen har oppgitt at hun også var trøtt, sliten og nedstemt knytter seg naturlig nok til den vendingen livet hennes tok og med de plagene hun har fått i etterkant av hendelsen, hyperacusis og tinnitus.

Foretaket har i det vesentlige anført at støyhendelsen ikke er å anse som en arbeidsulykke. Den støyen forsikrede ble utsatt for omfattes verken av det markerte eller avdempede arbeidsulykkesbegrepet.

Av Navs rundskriv R12-04-FOR fremgår det at lyd med 140 dB eller mer er tilstrekkelig til å kunne fremkalle varig skade når det gjelder hørselsskader etter impulsstøy og ikke larmpåvirkning over tid. Foretaket legger til grunn at impulsstøy lavere enn 140 dB anses ikke som en arbeidsulykke, all den tid slik støy ikke har skadeevne til å påføre varig skade. Uansett vil dette ha betydning for vurdering av årsakssammenheng.

Arbeidstilsynet har på sine nettsider vist til at regelverket har satt en grense på 130 dB (C) Peak for impulslyd i en normal arbeidssituasjon.

Støymålingen i denne saken ligger vesentlig lavere enn 130-140 dB. Forsikrede var utsatt for alarmen i noen sekunder før hun kom seg unna. Det vises til at forsikrede «scorte under cut-off-scoren på HQ». Foretaket tolker dette som at forsikredes svar på hørselsskjema plasserte forsikrede «under den grenseverdien som definerer en betydelig hørselshindring eller et problem ifølge det aktuelle skjemaet.»

Til støtte for sitt syn har foretaket vist til FinKN 2021-320.

Foretaket er uenig i at de anførte avgjørelsene LE-2020-67950, TRR-2019-304 og TRR-1846 tilsier at impulsstøy lavere enn 140 dB kan godkjennes som en yrkesskade. Sakene har et annet faktum enn i denne saken. Vilåret om arbeidsulykke var heller ikke problematisert i noen av sakene.

Foretaket stiller videre spørsmål ved relevansen av Trygderettens henvisning til Arbeidstilsynets informasjon om støypåvirkning. Informasjonen relaterte seg til dagligdagse lyder og anga en beskrivelse av lydeffekten ved økning i desibel. Trygderetten kommenterer ikke at man skiller mellom støypåvirkning over tid som kan medføre skade, og hva som skal til for at et enkeltstående støytraume/impulsstøy skal kunne påføre skade.

Foretaket er ikke enig med Trygderetten når det gjelder spørsmålet om hendelsen er å anse som «plutselig og uventet» eller som en ekstraordinær belastning. Det kan verken sies å være plutselig, uventet eller ekstraordinært at det ringer ut til friminutt flere ganger på gitte tidspunkter i løpet av en dag i et skolebygg. Tvert imot, er dette noe de ansatte og elevene er kjent med. At man står i nærheten av en ringeklokke og at man ikke er bevisst på tidspunkt eller at man opplever lyden som plutselig, er etter foretakets oppfatning ikke tilstrekkelig til at hendelsen faller inn under det markerte ulykkesbegrepet. Det vises i den forbindelse til avgjørelse FinKN 2021-320 og FinKN 2021-1293.

Subsidiært har foretaket anført at det ikke er sannsynliggjort årsakssammenheng mellom hendelsen og etterfølgende og dagens plager, uførhet og økonomiske tap.

Under henvisning til Rt-2009-1427 og FinKN 2024-27, anfører foretaket at skadeevnen i denne saken anses for å være liten. Impulsstøy må være 130-140 dB for å kunne gi varig skade. Forsikrede kun var utsatt for alarmen i noen sekunder og det ikke er påvist objektiv skade i øret.

Det er dokumentert akutte plager fra høyre øret i form av trykk i øret, lydintoleranse og dothfølelse. Deretter foreligger det flere lange perioder hvor forsikrede ikke oppsøkte verken fastlege eller andre behandlere, og hun var heller ikke sykmeldt.

Atter subsidiært anfører foretaket at det foreligger samvirkende årsaker til plagene. Foretaket har vist til at forsikredes behandlere har stilt spørsmål ved om det forelå psykisk komponent som virket inn på opplevelsen av hørselsplagene. Forsikrede har også opplevd misofoni fra 14-årsalderen. Et halvt års tid før hendelsen opplevde forsikrede ubehag og smerter i høyre øret. Etter foretakets oppfatning utgjør hendelsen et så vidt uvesentlig element i årsaksbildet at det ikke er naturlig å knytte ansvar til den.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Spørsmålet er om forsikrede har blitt utsatt for en arbeidsulykke, jf. yfl. § 11 første ledd bokstav a, jf. ftrl. § 13-3. Dersom så er tilfelle blir neste spørsmål om det foreligger årsakssammenheng mellom arbeidsulykken og forsikredes plager. Hvis det er tilfelle, blir neste vurdering om det foreligger årsakssammenheng mellom arbeidsulykken og et økonomisk tap.

Forsikrede fikk ikke medhold av sekretariatet. Sekretariatet viste til at støyhendelsen ikke var omfattet av det markerte arbeidsulykkesbegrepet, da skoleklokken ikke kunne anses som en plutselig ytre begivenhet. Etter sekretariatets vurdering, kunne heller ikke hendelsen være omfattet av det avdempede arbeidsulykkesbegrepet. Det var ingen holdepunkter i saken som sannsynliggjorde at forsikrede ble utsatt for en belastning eller påkjenning som var uvanlig i forsikredes arbeid som lærer. Avslutningsvis påpekte sekretariatet at forsikrede uansett ikke hadde sannsynliggjort at det forelå årsakssammenheng mellom den aktuelle støyhendelsen og hennes plager. Sekretariatet bemerket at den fremlagte spesialisterklæringen hadde svakheter, noe som tilsa at den ikke sannsynliggjorde tilstrekkelig årsakssammenheng i saken.

Nemnda har gjennomgått all fremlagt dokumentasjon i saken. Etter en konkret vurdering slutter nemnda seg til sekretariatets begrunnelse og konklusjon.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Malling (leder), Barbro Paulen (bransjerepresentant) og Paal Bjønness (forbrukerrepresentant).